

Lausunto Valtionvarainministeriölle

19.8.2024

VM099:00/2023

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta

Suomen Ratsastajainliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Suomen Ratsastajainliitto ry on hevosalan keskusjärjestö, jonka jäsentalleina on 305 monimuotoisia hevosalan erilaisia liikuntapalveluja tarjoavaa yritystä. Hevonen koskettaa ja liittyy Suomessa n. 600 000 ihmisen elämään, joiden tarpeisiin hevosalan rittäjät tuottavat erilaisia palveluita.

Hevosala on merkittävä suomalaisten liikuttaja

Hevosala on tärkeä osa suomalaista yhteiskuntaa monin eri tavoin. Se tarjoaa työtä n. 15 000 henkilölle n. 6500 henkilötyövuoden verran, joka on verrattavissa mittasuhteiltaan Lapin matkailuun ja metsäkoneenkuljetusalaan.

Hevosalan tuottamat terveydelliset, sosiaaliset, ennaltaehkäisevät ja kuntouttavat vaikutukset ovat yhteiskunnan kannalta merkittävät. Pelkästään ratsastuksen harrastajia on noin 160 000, joten ratsastus on merkittävä suomalainen liikuttaja. Hevostoiminnan, sekä muun urheilun ja liikunnan kautta hyvinvointi lisääntyy tutkitusti. Ratsastusta harrastavien määrästä laskettuna, lajia yli 2,5 tuntia viikossa harrastavien määrä tuo yhteiskunnalle liikkumattomuuden kustannussäästöjä yli 30,8 miljoonaa euroa vuodessa.

Toinen yhteiskunnan kannalta erittäin merkittävä seikka on hevostoiminnan ja muun liikunnan ja urheilun syrjäytymistä ehkäisevä vaikutus erityisesti lapsille ja nuorille. Pelkästään ratsastusharrastuksen johdosta on syrjäytymisriskistä poistuneiden nuorten elinikäisen kustannussäästön valtiolle arvioitu olevan 1,6 miljardia euroa.

Haastavina aikoina ratsastuksen merkitys korostuu entisestään. Hevos- ja ratsastusala tarjoavat merkityksellisen yhteisön, jossa sosiaalinen ja psyykinen hyvinvointi korostuu. Lisäksi ratsastus on merkittävä kuntoutusmuoto, hevosavusteisia menetelmiä käyttäviä sote-alan ammattilaisia ja sote-palvelujen tuottajia on runsaasti. Lastensuojelunäkökulmasta ennaltaehkäisevälle toiminnalle on tilaus niin syrjäytymisvaarassa oleville lapsille ja nuorille, kuin huostaanoton tarpeessa oleville.

Hevosalan rittäjien tuottamat terapia- ja hyvinvointipalvelut kuten ratsastusterapia, sosiaalipedagoginen hevostoiminta ja hevosavusteiset hyvinvointipalvelut tarjoavat

arvokkaita mahdollisuuksia erilaisten haasteiden ja tarpeiden tukemiseen, ja niiden merkitys yhteiskunnassa on jatkuvasti kasvussa. Hevosala tuo luonto- ja eläinavusteiset palvelut kaupunkien ja maaseudun rajapintaan.

Hevosala ei ylläpidä pelkästään urheilu- ja harrastusmahdollisuuksia, sillä on lisäksi merkittävä vaikutus maaseudun elinvoimaisuuden, talouden ja kulttuurin ylläpitäjänä ja vahvistajana. Suomalaisella hevostaloudella on 274 miljoonan euron aluetalousvaikutukset vuodessa. Hevosala ulottuu kaupungeista syrjäisille maaseutualueille ja hevostalous tukee maatiloja ja sitä kautta maatalouden huoltovarmuutta tehden ostoja suomalaisilta maanviljelijöiltä 46 miljoonalla eurolla vuosittain.

(Lähde: Hevosalan vaikuttavuusanalyysi

[Hevosalan vaikuttavuusluvut taustatiedot SRL korj 05 2023 \(ratsastus.fi\)](#))

Ratsastus ja tasa-arvo

Ratsastuksen harrastajista 75.000 on enintään 18-vuotiasta ja 94 % naisia tai tyttöjä. Ratsastus on yksi suurimmista naisten harrastamista terveysliikunta-, kuntoilu- ja urheilumuodoista. Varhaiskasvatusikäisillä tytöillä ratsastus on kymmenen suosituimman lajin joukossa. OKM:n koululaiskyselyn mukaan ratsastus on alakouluikäisten tyttöjen toivotuin harrastus. Myös naisilla ratsastus on kymmenen suosituimman lajin joukossa.

Hevosalalla, erityisesti ratsastuksen liikuntapalveluja tarjoavien yritysten joukossa, on huomattavan paljon naisryttäjiä ja naisten harjoittamaa yritystoimintaa erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Jo pelkästään Suomen Ratsastajainliiton 305 jäsentäillä tarjotaan liikuntapalveluja lapsille, nuorille, aikuisille, sekä erityisryhmien edustajille. Myös sote-palvelujen osuus on huomattava ja jatkuvassa kasvussa. Näiden toimintojen aiheuttavat kustannussäästöt yhteiskunnalle ovat merkittävät, kuten aiemmin viitatussa Ratsastajainliiton, Suomen Hippoksen ja MTK:n vuonna 2023 teettämässä hevosalan vaikuttavuusanalyysissä todetaan.

Perustuslain yhdenvertaisuuspykälän (6 §) ja yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan ketään ei saa asettaa ilman hyväksyttävää perustetta eri asemaan tai syrjiä esimerkiksi iän, sukupuolen, alkuperän, kansalaisuuden, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Lain mukaan esimerkiksi viranomaisella on velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta ja on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan, sekä ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

Hallituksen tasa-arvo-ohjelman 2020-2023 mukaan sukupuolten tasa-arvon tulee toteutua kaikilla yhteiskuntaelämän alueilla kaikkina aikoina. Tasa-arvo-ohjelman tavoitteena oli sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen, jolla tarkoitetaan tasa-arvotyön tuomista erillishankkeiden sijaan pysyvästi osaksi normaalia valmistelua ja päätöksentekoa. Valtavirtaistaminen lisää tasa-arvomyönteistä yhteiskunnallista päätöksentekoa ja ehkäisee syrjivien päätösten syntyä.

Ratsastajainliitto katsoo, että erityisen kannatettavia ovat hankkeet, joilla tuetaan lasten ja nuorten liikuntaa ja harrastamista turvallisessa, asianmukaisessa ympäristössä. Ratsastusta liikuntamuotona tulee tarkastella myös tasa-arvon näkökulmasta, jotta eri sukupuolten suosimilla lajeilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet yhteiskunnassa, myös liikkeenharjoittamisen ja yritystoiminnan näkökulmasta.

Tällä hetkellä on tilanne se, että valtio ja kunnat eivät tue ratsastusta lajina, kun verrataan poikavaltaisiin lajeihin, kuten vaikkapa jääkiekko ja jalkapallo. Näihin lajeihin ei alv-korotus tule vaikuttamaan, sillä toimintaa järjestetään useimmiten urheiluseuran kautta, eivätkä seurat useinkaan ole arvonlisävelvollisia. Näin ollen tosiasiallisesti alv-kannan korotus ajaa ratsastusta lajina eriarvoiseen asemaan, kun ratsastuksessa liikuntamahdollisuuden tuottaa tavallisimmin yritys.

Mahdollisuudet liikkua ja kansallinen kilpailukyky

Suomen Ratsastajainliiton näkemyksen mukaan arvonlisäveron korotukset heikentävät suomalaisten mahdollisuuksia liikkua, harrastaa ja nauttia urheilusta. Liikuntapalveluilla edistetään suomalaisten fyysistä ja henkistä hyvinvointia. Arvonlisäveron korotukset iskevät pahasti ratsastusseurojen ja erityisesti talliyritysten toimintaan ja uhkaavat nostaa harrastamisen hintaa, jota myös inflaatio jatkuvasti korottaa.

Liikuntapalveluja tarjoavat talliyrittäjät ovat nostaneet esille huolen toimintaan kohdistuvien kustannusten noususta nimeten sen suurimmaksi uhaksi toimialalla. Huolen liikuntapalveluiden alv-korotuksesta jakaa myös valtaosa suomalaisista.¹ Kyselyn mukaan enemmistö suomalaisista näkee, että alv-korotus vähentäisi liikunnan harrastamista Suomessa.

Yhteiskunnallinen tilanne on vaikuttanut talouteen kustannuksia nostavasti, ja tämä on heikentänyt kotitalouksien ostovoimaa vähentäen kysyntää, ja yrittäjien toimintakykyä. Hintojen nousu on kohdistunut käytännössä lähes kaikkeen. Ratsastusala on liikuntapalvelujen tuottajana hyvin erilainen moneen muuhun alaan nähden, sillä ratsastusalan liikuntapalveluja tuottavan yritystoiminnan kiinteät kulut ovat korkeat. Hevosten ja kiinteistöjen ylläpitokustannukset juoksevat vaikka liikevaihtoa ei olisi lainkaan. Lisäksi on huomioitavaa, että erittäin moneen muuhun lajiin verrattuna yhteiskunnan tuki ratsastukselle on lähinnä nimellinen. Ratsastusalan yritykset huolehtivat lähes koko palvelutarjonnasta ja ovat myös rakentaneet hevosille ja asiakastoiminnalle tarkoitetun asianmukaisen, turvallisen ja varsin kalliin infrastruktuurin omalla kustannuksellaan. Hevosalan rahoitustilanne on erittäin haastava tälläkin hetkellä ja lisähaasteita toiminnan jatkamiselle ja ylläpitämiselle ei ole tarpeen luoda.

Kaavailtu alv-kannan nosto ei kaikissa yrityksissä ole siirrettävissä kuluttajahintoihin, jolloin se tulee lisäämään yritystoiminnan kustannuksia entisestään ja mahdollisesti johtamaan yritystoiminnan alasajoon. Liiketoiminnan alasajon jälkeen sen palauttaminen on erittäin

¹ Kantar Publicin kysely 23.10.2023 ([linkki Olympiakomitean verkkosivuille](#))

hankalaa ja vaatii runsaasti investointeja, joiden voidaan katsoa olevan kohtuuttomat tässä tilanteessa. Kun ratsastusalan yritystoiminta ajetaan alas, se tarkoittaa mm. hevosista luopumista. Lisäksi on selvää, että yritysten alasajossa alan työllistävyysvaikutus vähenee, samoin yrittäjyys. Nämä seikat heikentävät Suomen kansallista kilpailukykyä.

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on maininta:

”Hallitus ajaa EU:n strategista kilpailukykyä. Tavoitteen saavuttamiseksi Suomi edistää vapaaseen liikkuvuuteen perustuvia sisämarkkinoita ja jäsenvaltioiden välistä luottamusta, haitallisten riippuvuuksien vähentämistä, toimitusketjujen hajauttamista ja markkinaehtoisten ratkaisujen lisäämistä. Hallitus ei lisää kilpailukykyä haittaavaa ylimääräistä taakkaa EU-sääntelyn kansallisessa toimeenpanossa ja pyrkii vähentämään päällekkäisyyksiä sääntelyssä. EU-sääntelyn ja -pääöksenteon kansallista vaikutusarviointia parannetaan. Hallitus pyrkii vähentämään yritysten hallinnollista taakkaa lisäävää EU-sääntelyä.”

[Hallitusohjelma - Valtioneuvosto](#)

Jos korotus siirretään liikuntapalvelujen kuluttajan hintaan, sen arvioidaan entisestään vähentävän kysyntää ja heikentävän yritysten toimintakykyä ja nostavan kansantalouden kustannuksia pitkällä tähtäimellä. Korotus saattaa pahimmillaan heikentää myös sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumista ja yhdenvertaisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa. Liikuntapalveluiden arvonlisäveron korotus tuottaa valtiolle VM:n arvion mukaan ainoastaan 12 miljoonaa euroa vuodessa. Korotuksen vaikutus valtiontalouteen on siis lähes mitätön, mutta aiheuttaa merkittävää haittaa liikunnan edistämiseksi ja sitä kautta suomalaisen fyysiselle, henkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille.

Euroopan Unionin oikeusasteissa on katsottu, että lainsäätäjän tarkoituksena on ollut arvonlisäverodirektiiviä laadittaessa kannustaa urheilu ja liikuntapalveluiden harjoittamiseen säätämällä ne alennetun verokannan piiriin. Arvonlisäverodirektiivin liitteessä III mainittujen palveluiden tarkoitus on ollut, että tarpeelliset palvelut tulisivat halvemmiksi ja olisivat siten helpommin arvonlisäveron lopulta maksavan loppukuluttajan saatavilla. Lisäksi unioni on myös katsonut laajentavasti tiettyjen palveluiden kuuluvan alennetun verokannan piiriin. Nyt kaavailtu korotus on ristiriidassa Euroopan Unionin lainsäätäjän tarkoituksen kanssa, kun liikuntapalveluiden saatavuus heikkenee veronkorotuksen seurauksena.

Vaikutukset hyvinvointiin ja terveyteen on käsitelty VM:n esityksessä hyvin heikosti. Esityksessä arvioidaan, ettei sillä ole merkittäviä vaikutuksia hyvinvointiin ja terveyteen, mutta tätä ei ole juurikaan perusteltu. Esityksessä kuitenkin myönnetään, että muutokset voivat vähentää esimerkiksi liikuntapalvelujen kysyntää ja tällä voi olla osin haitallisia välillisiä vaikutuksia terveyteen niiltä osin kuin kuluttaja ei siirry kuluttamaan ei-kaupallisia liikuntapalveluja tai siirry omaan tuotantoon liikuntapalvelujen osalta. Ratsastuksen osalta oma tuotanto ei ole varteenotettava vaihtoehto suurimmalle osalle ratsastuspalvelujen käyttäjistä. Lisäksi kysynnän mahdollinen ohjautuminen ei-kaupallisille toimijoille voi heikentää merkittävästi toiminnan turvallisuutta ja kestävyyttä sekä ihmisten, että hevosten kannalta.

Suomen Ratsastajainliitto esittää, että liikuntapalvelujen alv- kanta säilytetään alennetussa 10% -kannassa.

Helsingissä 19.08.2024

Suomen Ratsastajainliitto ry

Jukka Koivisto
toiminnanjohtaja

Minna Peltonen
tallitoiminnan kehittäjä